

Anti - market:

Το έντυπο αυτό πολεμάει τον
γερασμένο κόσμο του
εμπορίου και μοιράζεται
ελεύθερα, χωρίς αντίτιμο!

Anti - copyright:

Το έντυπο αυτό χαίρεται
πάρα πολύ όταν εκδίδεται και
αναπαράγεται χωρίς να
ζητήσει άδεια από κανέναν!

Η επαναστατική ευχαρίστηση του να σκέφτεσαι για τον εαυτό σου

(The revolutionary pleasure of thinking for yourself)

ΜΥΤΙΛΗΝΗ - ΤΡΙΠΟΛΗ - ΠΡΕΒΕΖΑ
2000 - 2001

Μερικά στοιχεία για την παρούσα ελληνική έκδοση

Το βιβλιαράκι αυτό έπεσε στα χέρια μας μετά από ένα ταξίδι στην αγγλία. Το κείμενο με βάση το οποίο έγινε αυτή η μετάφραση εκδόθηκε από τις εκδόσεις See Sharp Press το 1992 (Για επικοινωνία: P.O.Box 17311, Tuscon, AZ 85702). Το ίδιο κείμενο στην αγγλική γλώσσα, μπορεί σήμερα να βρεθεί και στο internet (<http://www.root-media.org/~messmedia/trove/selftheory.htm>).

Η έκδοση αυτή φυσικά και δεν έχει καμμία σχέση με το εμπόριο, ενώ η αναπαραγωγή της όχι απλά είναι ελεύθερη, αλλά μάλλον αποτελεί και τον κύριο τρόπο διανομής της. Τέλος, η ελληνική αυτή μετάφραση μπορεί να βρεθεί στην ιστοσελίδα του «Βραχόκηπου» (<http://www.geocities.com/vrahokipos>), ενώ είναι διαθέσιμη και σε ηλεκτρονική μορφή (PDF).

Αν κάποιος θέλει να
επικοινωνήσει μαζί μας,
μπορεί να το κάνει μέσω της
ταχυδρομικής θυρίδας που
μας φιλοξενεί:

T . Θ . 83
81100
ΜΥΤΙΛΗΝΗ

Εισαγωγή (της αγγλικής έκδοσης του 1992)

Αυτό το δοκίμιο αρχικά δημοσιεύτηκε στις Η.Π.Α. το 1975 από το περιοδικό *«Το Θέαμα»* (The Spectacle) με τίτλο *«Θεωρία του εαυτού: η ευχαρίστηση του να σκέφτεσαι για τον εαυτό σου»*. Μία σε μεγάλο βαθμό αναθεωρημένη έκδοση δημοσιεύτηκε στο Λονδίνο το 1985 από τα *«Θεαματικά Χρονικά»* (Spectacular times) με τίτλο *«Επαναστατική αυτοβοήθεια: εγχειρίδιο για αρχάριους»*, και εμφανίστηκε 2 φορές από τότε σε αμερικάνικα περιοδικά με τον τίτλο *«Επαναστατική προσωπική θεωρία»*: το 1989 δημοσιεύτηκε σε μία ελαφρώς αναθεωρημένη έκδοση από το OVO, και το 1992 σε μία ακόμα αναθεωρημένη έκδοση από τους *«Όχι πια σιωπή»* (No longer silent, NLS). Αυτή η έκδοση είναι μία σε μεγάλο βαθμό ξαναγραμμένη και κάπως διευρυμένη έκδοση του κειμένου που εμφανίστηκε από τους NLS.

Όπως σχολίασαν οι εκδότες του NLS *«...σε αυτό το σημείο είναι δίκαιο να πούμε ότι η επαναστατική προσωπική θεωρία έχει τοπιοποιηθεί από πολλούς συγγραφείς, κάτι που ούτως ή άλλως έτσι θα έπρεπε να γίνεται. Με λίγη αισιοδοξία αυτή η «μόδα» θα συνεχίζεται, καθώς μελλοντικές εκδόσεις αυτού του κειμένου θα εμφανίζονται. Εξ' άλλου η προπαγάνδα, η λογοτεχνία και όσα άλλα παράγουμε δεν πρέπει να αντιμετωπίζονται σαν αμετάβλητοι τόμοι, καθορίζοντας την γλώσσα και τα όρια μέσα στα οποία αναμένουμε να ερμηνεύσουμε τις εμπειρίες μας, αλλά σαν ρευστά και μεταβλητά, αντανakλώντας της εμπειρία της προσωπικής μας πραγματικότητας.»*

Αυτό είναι ακριβώς στην κατεύθυνση των προηγούμενων συγγραφέων / επιμελητών που δήλωσαν: *«... το ιδεολογικό σουπερμάρκετ, όπως και κάθε σουπερμάρκετ είναι κατάλληλο μόνο για πλιάτσικο. Είναι πολύ πιο δημιουργικό για μας εάν κινηθούμε ανάμεσα στα ράφια, ανοίξουμε τα πακέτα,*

κρατήσουμε ότι μοιάζει αυθεντικό και χρήσιμο και πετάξουμε τα υπόλοιπα.»

Στην πραγματικότητα αυτή είναι ακριβώς η προσέγγιση μου καθώς επιμελούμουν αυτή την έκδοση. Έχω κρατήσει τα τμήματα που είναι χρήσιμα και διορατικά, αλλά επίσης εγκατέλειψα πολλά άχρηστα υλικά, συμπεριλαμβανομένων όλων σχεδόν των μαρξιστικών / καταστασιακών αλαμπουρνέζικων συν ένα αριθμό από ισχυρισμούς (ειδικά στο συμπερασματικό κομμάτι του κειμένου) οι οποίοι ήταν πραγματικά λανθασμένοι ή απλά άστοχοι. Επίσης έκανα μεγάλη οικονομία στο κείμενο, απαλείφοντας έναν αριθμό από ασυνεπείς και απελπιστικά ασαφείς ισχυρισμούς και χρησιμοποιώντας όρους (π.χ. «**ιδεολογία**») με ακριβέστερο τρόπο απ' ότι στις προηγούμενες εκδόσεις. Αυτό που έκανα ουσιαστικά ήταν να πάρω μία καταστασιακή μπροσούρα και να την μεταφράσω σε απλά αγγλικά.

Εισήγαγα επίσης ένα κομμάτι νέου υλικού που αντικρούει κάποια απ' όσα διέγραφα. Συνεπώς είναι πολύ πιθανό - στην πραγματικότητα σχεδόν σίγουρο - ότι οι συγγραφείς / επιμελητές των προηγούμενων εκδόσεων θα έχουν ισχυρές αντιρρήσεις για μερικές από τις αλλαγές που έκανα. Ενώ λυπούμαι που οι μετατροπές και προσθήκες ίσως ενοχλήσουν τον αρχικό / αρχικούς συγγραφέα / συγγραφείς, η ουσία αυτού του φυλλαδίου είναι να βάλει τους ανθρώπους να σκεφτούν για τους εαυτούς τους, και πιστεύω ότι οι αλλαγές που έκανα αυξάνουν την αποτελεσματικότητα του φυλλαδίου ως προς αυτό.

Παρ' όλες όμως τις αλλαγές αυτής της έκδοσης, η κεντρική θέση αυτού του δοκιμίου παραμένει αμετάβλητη: **όλα τα γνήσια επαναστατικά κίνητρα και δράσεις κατάγονται απ' ευθείας από τις ατομικές επιθυμίες και όχι από κάποιο ιδεολογικά επιβαλλόμενο αίσθημα «καθήκοντος» με την συνεπακόλουθη του ενοχή, αυτοθυσία και τα αυτοκαταστροφικά «πρέπει».**

Όπως οι προηγούμενοι συγγραφείς / επιμελητές αυτού του φυλλαδίου επέλεξαν να μείνουν ανώνυμοι (ή με ψευδώνυμο), ο εκδότης αυτής της έκδοσης θα παραμείνει ομοίως ανώνυμος.

άμεση ανάκληση. Με τέτοιους φύλακες η συμμετοχή σε συλλογικά σχέδια προσωπικής απελευθέρωσης είναι όχι μόνο εφικτή· είναι και επιθυμητή.

θρησκευτική μυθοποίηση, την ομοφυλοφοβία και τον σεξισμό. Αυτό θα ήταν αντίθετο στις αναρχικές αρχές, όμως πολλοί συνδικαλιστές είναι συνδικαλιστές πρώτα και μετά αναρχικοί (ή «**αντιεξουσιαστές**»), κάτι που μοιάζει πολύ με τον σκύλο που κυνηγάει την ουρά του.

Ο δεύτερος κίνδυνος έχει σχέση με τον πρώτο: οι συνδικαλιστές μερικές φορές ξεχνούν ότι οι συνδικαλιστικές οργανώσεις είναι απλά ένα μέσο για την επίτευξη ενός σκοπού. Μερικές φορές λοιπόν αναπτύσσουν ένα οργανωτικό φетиχισμό αυτό μπορεί να ονομαστεί «**οργανωσπίδα**» - μια διανοητική αυταπάτη στην οποία μέσα και σκοπός αντιστρέφονται, στην οποία η συνδικαλιστική οργάνωση γίνεται αντιληπτή σαν ένας σκοπός από μόνη της, σαν σημαντικότερη απ' τον ίδιο της τον στόχο (την ελεύθερη κοινωνία). Δυστυχώς σε ορισμένες περιπτώσεις ο στόχος ξεχνιέται τελείως. Και, ακόμα χειρότερα, η «**οργανωσπίδα**» μερικές φορές, όχι όμως αναπόφευκτα, οδηγεί σε μια χειρότερη ασθένεια, την «**γραφειοκρατικοποίηση**».

Αυτά τα λόγια όμως δεν αποτελούν αφορισμούς της συνδικαλιστικής θεωρίας απλά δείχνουν ότι **ακόμα και η καλύτερη θεωρία από μόνη της δεν προσφέρει καμία εγγύηση ότι οι ακόλουθοι της θα ενεργούν πάντοτε με βάση τις αρχές της** ή ότι θα αποκτήσουν insights πέραν αυτών που περιέχονται στην θεωρία. Αυτό δεν μας εκπλήσσει και πολύ. Όλοι ζούμε στον κόσμο του εμπορευματικού καπιταλισμού και θα ήταν τρομακτικό ο χαρακτήρας μας να μην έχει βαρύνει σε μεγαλύτερο ή μικρότερο βαθμό με τα χαρακτηριστικά που μια τέτοια ζωή γεννά και θα ήταν επίσης τρελό αυτά τα χαρακτηριστικά να μην δημιουργούν προβλήματα στις συνδικαλιστικές οργανώσεις - σε κάθε μορφής οργάνωση μάλιστα, ακόμα και την πιο άτυπη.

Πάλι όμως η κατάσταση δεν είναι καθόλου απελπιστική. Ένας υψηλός βαθμός προσωπικής συνειδητοποίησης των συμμετεχόντων μπορεί να μειώσει τους κινδύνους της «**οργανωσπίδας**» και της «**γραφειοκρατικοποίησης**». Υπάρχουν επίσης πολλοί μηχανισμοί αποτελεσματικοί στην μείωση αυτών των κινδύνων, όπως η αποκέντρωση, η υποχρεωτική εναλλαγή στα αξιώματα, περιορισμοί επανεκλογής, αυστηρή delimitation των ευθυνών, η

Όσοι υποθέτουν συχνά ασυνείδητα (με ασυνείδητο τρόπο) ότι είναι αδύνατο να κατορθώσουν τις επιθυμίες της ζωής τους -και συνεπώς ότι είναι μάταιο να παλέψουν για τους εαυτούς τους- συνήθως καταλήγουν να παλεύουν για ένα ιδανικό ή για μια υπόθεση. Ίσως να δείχνει (φαίνεται) ότι απασχολούνται με αυτοκατευθυνόμενες δραστηριότητες, αλλά στην πραγματικότητα έχουν αποδεχτεί την αποξένωση από τις επιθυμίες τους στον τρόπο ζωής τους. **Όλες οι καθυποτάξεις των προσωπικών επιθυμιών στις διαταγές ενός σκοπού ή μιας ιδέας είναι αντιδραστικές όσο «επαναστατικές» κι αν φαίνονται οι πράξεις που προκύπτουν απ' αυτές τις καθυποτάξεις (υποταγές).**

Κι όμως, ένα από τα μεγάλα μυστικά των δύστυχων, αλλά δυνητικά θαυμάσιων, καιρών μας είναι ότι η σκέψη μπορεί να γίνει ευχαρίστηση. Παρά τις ασφυκτικές συνέπειες των κυρίαρχων θρησκευτικών και πολιτικών ιδεολογιών, πολλά άτομα πράγματι μαθαίνουν να σκέφτονται για τον εαυτό τους: κάνοντας αυτό - έχοντας δηλαδή μία ενεργή και κριτική προσωπική σκέψη αντί να είναι παθητικοί δέκτες προκατασκευασμένων απόψεων - διεκδικούν το πνεύμα τους ξανά για δικό τους.

Το παρόν είναι ένα εγχειρίδιο γι' αυτούς που επιθυμούν να σκέφτονται για τον εαυτό τους, ένα εγχειρίδιο για την δημιουργία ενός προσωπικά (αντί για ιδεολογικά) κατασκευασμένου συνόλου κριτικής σκέψης για ιδία χρήση, ένα σύνολο σκέψης που θα σε βοηθήσει να καταλάβεις γιατί η ζωή σου είναι αυτή που είναι και γιατί ο κόσμος είναι αυτός που είναι. Κυρίως, καθώς κατασκευάζεις την δική σου θεωρία θα αναπτύξεις μία πρακτική μια μέθοδο για να πάρεις ότι θέλεις για την ζωή σου. **Η θεωρία επομένως είτε θα είναι πρακτική - ένας οδηγός δράσης - είτε θα είναι ένα τίποτα, μόνο ένα ενυδρείο ιδεών, μία αυστηρά ιδεατή ερμηνεία του κόσμου. Το βασίλειο των ιδεών, αν χωριστεί από την πράξη, είναι η αιώνια**

αίθουσα αναμονής για τις απραγματοποίητες επιθυμίες. Το να σχηματίσεις την δική σου πρακτική θεωρία, αυτό που μπορεί να ονομαστεί «προσωπική θεωρία», είναι βαθιά συνδεδεμένο με το να επιτύχεις την πραγματοποίηση των επιθυμιών σου.

Γι' αυτό, η κατασκευή της δικής σου «προσωπικής θεωρίας» είναι μία επαναστατική ευχαρίστηση. Είναι όμοια μία καταστρεπτική και εποικοδομητική ευχαρίστηση, γιατί δημιουργείς μία πρακτική θεωρία - δεμένη με την δράση - για την καταστροφή και επαναδημιουργία αυτής της κοινωνίας. Είναι μία θεωρία περιπέτειας, γιατί βασίζεται σε ότι ζητάς από τη ζωή και στην εφεύρεση των αναγκών μέσω για την επίτευξη τους. Είναι ερωτική και πνευματώδης σαν μία αυθεντική επανάσταση.

Δεύτερον, ότι πραγματικά παρέχει ένα πρακτικό μέσο για «**να πας από εδώ εκεί**». Και, τρίτον, αναγνωρίζει ότι η θεμελιώδης λειτουργία της κοινωνικής οργάνωσης είναι να παράγει την οικονομική βάση - παραγωγή και διανομή αγαθών και υπηρεσιών - και σε αυτή επάνω στηρίζονται όλα τ' άλλα. Ο συνδικαλισμός γνωρίζει ότι αυτή είναι μια περιοχή όπου χρειάζεται εκτεταμένη οργάνωση (της προαναφερθείσας ελευθεριακής μορφής) και ότι είναι καλύτερο να αφήνεις τις άλλες πλευρές της ζωής όσο το δυνατό πιο μακριά από οργανωτικές επιρροές. Σχεδόν όλοι οι κριτικοί του συνδικαλισμού, μαζί και οι αρχικοί συγγραφείς αυτής της μπροσούρας, χάνουν αυτό το σημαντικό σημείο. (Είναι αληθινό βέβαια ότι μια ενδελεχής κριτική όλων των τύπων κυριαρχίας και μυθοποίησης είναι απαραίτητη για τον κοινωνικό μετασχηματισμό, δεν έχει όμως κανείς παρά να ρίξει μια ματιά στις καλύτερες συνδικαλιστικές εκδόσεις για να αντιληφθεί ότι τουλάχιστον μερικοί συνδικαλιστές κάνουν αυτή την κριτική). Με δεδομένα την καταστροφή κάθε καταναγκαστικής εξουσίας (ένας απ' τους κεντρικούς στόχους του συνδικαλισμού) και μια επαρκή προετοιμασία (δηλ. απομυθοποίηση), θα ήταν παράλογο να μην περιμένουμε μια έκρηξη δημιουργικότητας σε όλους τους τομείς της ζωής -τέχνη, μουσική, λογοτεχνία, αρχιτεκτονική, οικογενειακές σχέσεις, σεξουαλικές σχέσεις, δομή της κοινότητας κλπ, κλπ.

Υπάρχουν παρ' όλα αυτά δύο μεγάλοι κίνδυνοι στον συνδικαλισμό. Ο πρώτος είναι ότι πολλοί συνδικαλιστές αναπτύσσουν περιορισμένη όραση: παθιάζονται τόσο πολύ με τους εργασιακούς αγώνες και τα αυτοοργανωμένα οικονομικά συστήματα που όχι μόνο αποτυγχάνουν να αναλύσουν μορφές κυριαρχίας και μυθοποίησης που δεν σχετίζονται με τον χώρο εργασίας, αλλά επιπλέον δρουν σαν αυτά τα προβλήματα να μην υπάρχουν. Έτσι, εάν αυτή η συνδικαλιστική τάση πετύχαινε τους σκοπούς της, θα μπορούσε κάλλιστα να παράγει μια αυτοδιαχειριζόμενη κοινωνία στην οποία μη οικονομικές μορφές κυριαρχίας και μυθοποίησης να ασκούν ακόμα τις οδυνηρές συνέπειες τους, π.χ. είναι εύκολο να οραματιστείς ένα οικονομικό σύστημα υπό εργατικό έλεγχο να συνυπάρχει με την

εμπορευματοποίηση μετατρέπουν τους ανθρώπους σε αποξενωμένους παρατηρητές της ίδιας τους της ζωής. Λοιπόν, η καταστασιακή θεωρία είναι ένα κομμάτι κριτικής σκέψης το οποίο μπορεί να ενσωματωθεί στην προσωπική θεωρία του καθενός, αλλά τίποτα παραπάνω. Οτιδήποτε πιο πέρα - η άκριτη αποδοχή των καταστασιακών θεωριών και η ταυτοποίηση κάποιου με αυτές τις θεωρίες- αποτελεί την ιδεολογική κατάχρηση γνωστή ως σιτουασιονισμό. Ο σιτουασιονισμός μπορεί να γίνει η πιο πλήρης ίσως ιδεολογία επιβίωσης. Και μέσα στην ιδεολογία περιλαμβάνεται και ο θεαματικός ρόλος του να είσαι καταστασιακός, δηλαδή ένας radical jade(ριζοσπάτης παλιάνθρωπος) και ardent esoteric (φλογερός εσώτερα)

Το άλλο σώμα ιδεών που έχει μεγάλη ομοιότητα με την επαναστατική προσωπική θεωρία είναι ο, με την γενική χρήση του όρου, συνδικαλισμός. Οι παραλλαγές περιλαμβάνουν τον αναρχοσυνδικαλισμό, τον επαναστατικό συνδικαλισμό και τον κοινοτικό κομμουνισμό, με τον αναρχοσυνδικαλισμό να είναι ο πιο σημαντικός απ' τους τρεις.

Αληθινή αυτοδιαχείριση είναι η άμεση διαχείριση (χωρίς κάποια ξεχωριστή ηγεσία) της κοινωνικής παραγωγής, διανομής και επικοινωνίας από τους εργαζομένους και τις κοινότητες τους. Το κίνημα για αυτοδιαχείριση έχει επανέλθει ξανά και ξανά κατά διάρκεια της κοινωνικής επανάστασης: **Ρωσία το 1905 και 1916-17, Ισπανία 1936-39, Ουγγαρία το 1956, Αλγερία το 1960, Χιλή το 1972 και Πορτογαλία το 1975.** Η μορφή οργάνωσης που συχνότερα δημιουργείται στην πρακτική της αυτοδιαχείρισης είναι τα εργατικά συμβούλια: κυρίαρχες συνελεύσεις παραγωγών και γειτόνων που εκλέγουν αντιπροσώπους για να συντονίσουν τις δραστηριότητες τους. Οι αντιπρόσωποι μπορεί να ανακαλούνται οποτεδήποτε, εάν η γενική συνέλευση αισθανθεί ότι οι αποφάσεις δεν εκτελούνται αυστηρά. Παριζάνοι όλων των μορφών συνδικαλισμού που αναφέρθηκαν παραπάνω συνηγορούν σε τέτοιες πρακτικές.

Οι μεγάλες αρετές του συνδικαλισμού είναι πρώτον, το ότι προσπαθεί να καταστρέψει κάθε καταναγκαστική εξουσία, καθώς και την εμπορευματική (κοινώς καπιταλιστική) οικονομία.

Κάθε σύστημα ιδεών που περιέχει σαν κεντρική ιδέα μία αφαίρεση - μία αφαίρεση που σου αναθέτει ρόλους ή καθήκοντα - είναι μία ιδεολογία. Μία ιδεολογία εφοδιάζει αυτούς που την δέχονται με μία ψευδή συνείδηση, ένα αναγκαίο συστατικό της οποίας είναι η έτερο-κατεύθυνση. Αυτό οδηγεί όσους αποδέχονται την ιδεολογία να συμπεριφέρονται σαν «αντικείμενα» περισσότερο παρά σαν «υποκείμενα», να επιτρέπουν στους εαυτούς τους να χρησιμοποιούνται αντί να δρουν για να πετύχουν τις δικές τους επιθυμίες. **Οι διάφορες ιδεολογίες είναι όλες δομημένες γύρω από διαφορετικές αφαιρέσεις, όλες όμως προωθούν τα συμφέροντα μίας κυρίαρχης (ή φιλόδοξα κυρίαρχης) τάξης, με το να δίνει στα άτομα (αν και ο όρος είναι μάλλον ακατάλληλος - «μέλη της αγέλης» είναι πιο ακριβής όρος) μια αίσθηση σκοπού στην θυσία, την δυστυχία και την υποταγή.**

Η θρησκευτική ιδεολογία είναι το παλιότερο παράδειγμα: η φαντασιακή προβολή που ονομάζεται «**Θεός**» είναι η Ανώτατη Ύπαρξη στο σύμπαν, συμπεριφερόμενος σε κάθε ανθρώπινο ον σαν αντικείμενο Του.

Στις «**επιστημονικές**» και «**δημοκρατικές**» ιδεολογίες της «**ελεύθερης αγοράς**» το επενδεδυμένο κεφάλαιο είναι το «**παραγωγικό**» υποκείμενο που κατευθύνει την παγκόσμια ιστορία - το «**αόρατο χέρι**» που οδηγεί την ανθρώπινη ανάπτυξη. Προκειμένου να ευημερήσουν, οι πρώιμοι καπιταλιστές έπρεπε να επιτεθούν και να εξασθενήσουν την δύναμη που η θρησκευτική ιδεολογία κάποτε είχε. Αποκάλυψαν την μυθοποίηση του θρησκευτικού κόσμου και την αντικατέστησαν με την μυθοποίηση του τεχνολογικού και εμπορευματικού καπιταλισμού, όπου το Κέρδος γίνεται η Ανώτατη Ύπαρξη του σύμπαντος.

Οι 57 ποικιλίες του λενινισμού είναι οι «**επαναστατικές**» ιδεολογίες στις οποίες το Κόμμα είναι ο δίκαιος άρχοντας που

δικαιωματικά κατευθύνει την παγκόσμια ιστορία με το να καθοδηγεί τα αντικείμενα του - εσένα, τον προλετάριο - στην υποσχόμενη γη της επαγγελίας μέσω της αντικατάστασης του εταιρικού - καπιταλιστικού μηχανισμού της **«ελεύθερης αγοράς»** με ένα κρατικό - καπιταλιστικό λενινιστικό μηχανισμό.

Οι πολλές άλλες ποικιλίες των κυρίαρχων ιδεολογιών απαντώνται καθημερινά. Οι νέες μορφές του θρησκευτικού μυστικισμού βοηθούν στην διατήρηση του **«status quo»** με ένα τρόπο κυκλικό. Προσφέρουν ένα φτηνό και καθαρό τρόπο συσκόπισης του κενού της καθημερινής ζωής, και όπως και τα ναρκωτικά, κάνουν ευκολότερο το να ζεις, ή μάλλον να επιβιώνεις, με αυτό το κενό - εμποδίζοντας μας έτσι να αναγνωρίσουμε τους πραγματικούς μας ρόλους στην λειτουργία του κοινωνικο - οικονομικού συστήματος.

Όλες αυτές οι ιδεολογίες διαφέρουν στις συγκεκριμένες θυσίες που απαιτούν από εσένα, το αντικείμενο, αλλά όλες είναι δομημένες με τον ίδιο τρόπο. Όλες απαιτούν μία αντιστροφή αντικειμένου - υποκειμένου πράγματα και αφαιρέσεις αναλαμβάνουν τα ανθρώπινα χαρακτηριστικά της δύναμης και της θέλησης, καθώς τα ανθρώπινα όντα γίνονται αντικείμενα, εργαλεία για χρήση στην υπηρεσία αυτών των αφαιρέσεων (Θεός, η δικτατορία του προλεταριάτου, η πατρογονική γη κλπ κλπ). Η ιδεολογία είναι η προσωπική θεωρία από την ανάποδη. Πρεσβεύει την αποδοχή του διαχωρισμού των περιορισμένων καθημερινών ζωών μας από ένα κόσμο που φαίνεται να βρίσκεται πέρα από τον έλεγχο μας. Η ιδεολογία μας προσφέρει μόνο μία σχέση ηδονοβλεψία με την ζωή του κόσμου.

Όλες οι ιδεολογίες που βασίζονται στην αφαίρεση απαιτούν καθήκον, θυσία για τον σκοπό και κάθε τέτοια ιδεολογία χρειάζεται για να προστατεύει την κυρίαρχη κοινωνική τάξη. Οι αρχές των οποίων η δύναμη βασίζεται στην υπακοή, απαραίτητα μας αρνούνται την υποκειμενικότητα μας, την συνειδητή μας θέληση να δρούμε για τις δικές μας επιθυμίες. Αυτή η άρνηση σερβίρεται με την μορφή απαιτήσεων για το **«κοινό καλό»**, το **«εθνικό συμφέρον»**, την **«πολεμική προσπάθεια»**, την **«επανάσταση»** ...

κορακίστικων εκφράσεων (**«φτώχεια του...»**, **«κοινωνία θεάματος»**, **«υποστασιοποίηση»**, **«διαλεκτικός»** κλπ.) επίσης σχεδόν όλα τα καταστασιακά κείμενα είναι γραμμένα σε δυσνόητο ύφος, κορακίστικο και θολό, γεγονός που καθιστά την ανάγνωση δυσπρόσιτη για τους περισσότερους. Έτσι ο σιτουασιονισμός είχε μια σνόμπ απήκηση σε αυτούς που ήδη είχαν διανοουμενίστικες προδιαθέσεις. Μόλις καταφέρεις να κατανοήσεις την **«διάλεκτο»** και να διαβάσεις (ή να ισχυριστείς ότι διαβάζεις) τα κείμενα-κλειδιά (κάποιος θα τα ονόμαζε εως και **«ιερά»**) τουλάχιστον θα φανεί ότι είσαι διανοούμενος. Οπότε δεν εκπλήσσει που οι **«καταστασιακοί»** δήθεν (poseurs), κολλημένοι στους **«καταστασιακούς»** ρόλους και τις **«πνευματικές»** προδιαθέσεις τους συχνά ψάχνουν λιγότερο για την αλήθεια και χαρακτηρίζουν αξιοπρεπείς ανθρώπινες συμπεριφορές ως **«μπουρζουάδικες - αστικές»**. Είναι συνεπακόλουθο ότι σε πολιτικές αντιπαραθέσεις καταφεύγουν επίτηδες σε ανωμαλίες, κατασκευές και ad hominem επιθέσεις εναντίον αυτών που έχουν το κουράγιο ν' ασκήσουν κριτική στις ιδέες τους. (κάποιοι με απίστευτο τρόπο το σλόγκαν **«το προσωπικό είναι πολιτικό»** σαν δικαιολογία για τρελές προσωπικές επιθέσεις). Τα καταστροφικά και εσχάτως **«αυτο - γκολ»** αποτελέσματα αυτών των διεστραμμένων τακτικών είναι τόσο φανερά ώστε δεν χρειάζονται περαιτέρω σχολιασμό.

Όμως η πιο ουσιαστική ίσως αδυναμία του σιτουασιονισμού είναι το ότι δεν προσφέρει μια σαφή μέθοδο για το **«πώς να πας από εδώ, εκεί»**, δηλαδή από την **«κοινωνία του θεάματος»** στην ελεύθερη κοινωνία.

Έχοντας αυτό υπ' όψη, θα πρέπει να πούμε ότι η μεγάλη αρετή των καταστασιακών συγγραφέων ήταν το ότι παρουσίαζαν τα αισθήματα (insights) με ένα περισσότερο ή λιγότερο σαφή τρόπο και τα ερμήνευσαν σε βάθος (το **«λίγο ή πολύ»** χρησιμοποιείται λόγω της χαμηλής (στυλιστικά) ποιότητας σχεδόν όλων των καταστασιακών κειμένων). Στην καλύτερη της η καταστασιακή θεωρία προσέφερε μια κριτική της **«θεαματικής»** κοινωνίας, της κοινωνίας δηλαδή όπου οι άνθρωποι υποβιβάζονται σε παθητικούς παρατηρητές και καταναλωτές αντί για ενεργούς συμμετοχούς. Έκανε μια εκτεταμένη κριτική στο πως η ιδεολογία και η

Στη διαδικασία κατασκευής μιας προσωπικής θεωρίας, οι τελευταίες θεωρίες που θα πρέπει να διαπραγματευτούμε (διστάζει κανείς να τις πει ιδεολογίες καθώς δεν βασίζονται σε αφαιρέσεις με τα επακόλουθα **«πρέπει»** και **«καθήκοντα»**) είναι αυτές που έχουν την μεγαλύτερη ομοιότητα με την επαναστατική θεωρία. Πρόκειται για την καταστασιακή θεωρία (situationism) και τον συνδικαλισμό.

Η καταστασιακή διεθνής (1958-1971) ήταν μια οργάνωση θεωρητικών ακροαριστερών ευρωπαίων και κυρίως γάλλων μαρξιστών. Πολλοί πιστεύουν, όπως και ο(οι) αυθεντικός(οι) συγγραφέας(εις) αυτού του δοκιμίου, ότι οι καταστασιακοί **«συνέβαλαν καταλυτικά στην δημιουργία της επαναστατικής θεωρίας»**. Η εκτίμηση αυτή όμως φαίνεται υπερβολικά γενναιόδωρη. Σχεδόν όλες οι σκέψεις - κλειδιά οι οποίες αποδίδονται σε καταστασιακούς συγγραφείς μπορούν να βρεθούν στις εργασίες προηγούμενων αναρχικών, σοσιαλιστών (κοινωνικών δημοκρατών) και φιλοσόφων, όπως ο Alexander Berkman, η Emma Goldman, ο Oscar Wilde, ο George Bernard Shaw, ο Wilhelm Reich και ο Frederich Nietzsche (αν και τα επίμαχα σημεία ήταν σκόρπια, και ανεπτυγμένα χωρίς την ορμή την οποία βρίσκεις στα δυνατά καταστασιακά κείμενα. Ο κύριος λόγος που αυτό το γεγονός δεν αναγνωρίζεται ευρέως είναι το ότι οι περισσότεροι από τους πρώτους καταστασιακούς, όπως και αυτοί που τους ακολούθησαν είχαν μαρξιστικό παρελθόν και απλά δεν ήταν εξοικειωμένοι με το αχανές σώμα μη μαρξιστικών προοδευτικών γραπτών το οποίο είχε παραχθεί στις προηγούμενες δεκαετίες και οι νεότεροι οπαδοί των καταστασιακών είχαν συχνά πολύ μικρή πολιτική εμπειρία και είναι ανεξοικειωτοι με πρώιμα κείμενα όσο και οι μαρξιστές πρόγονοι τους.

Ένας δευτερεύων λόγος υπερεκτίμησης της σημασίας των καταστασιακών είναι ότι αυτός εκφράζει μια γαλλική ιδεολογία η οποία χρησιμοποιεί μια αρκάντα (μύηση) μαρξιστικών

Ξεφορτωνόμαστε τις παρωπίδες της ιδεολογίας με το να ρωτούμε συνεχώς τον εαυτό μας: πώς αισθάνομαι; Πώς είναι η ζωή μου; Τι θέλω; Παίρνω αυτό που θέλω; Αν όχι, γιατί όχι; Αυτό είναι η συναίσθηση του **«κοινού τόπου»**, είναι η συνείδηση της καθημερινής ρουτίνας. Το ότι η πραγματική ζωή υπάρχει - ζωή στην οποία είσαι ενεργός, ένα υποκείμενο που δρα για να πραγματώσει τις επιθυμίες του - είναι ένα κοινό μυστικό που γίνεται λιγότερο μυστικό κάθε μέρα, καθώς η κατάρρευση μιας καθημερινής ωής δομημένης πάνω σε ιδεολογίες που στηρίζονται στο αφηρημένο γίνεται όλο και πιο προφανής.

Η δημιουργία της προσωπικής θεωρίας βασίζεται στην προσωπική σκέψη, στην πλήρη συνείδηση των επιθυμιών σου και της ισχύος (αυθεντικότητα : validity) αυτών των επιθυμιών. Η αυθεντική **«ανύψωση συνειδήσεων»** μπορεί να σημαίνει μόνο την **«ανύψωση»** της ανθρώπινης σκέψης στο επίπεδο της θετικής (χωρίς ενοχές) αυτογνωσίας, ελεύθερης από οποιαδήποτε μορφή επιβαλλόμενης ηθικής. Αυτή η μορφή συνείδησης μπορεί να ονομαστεί **«ριζοσπαστική υποκειμενικότητα»**.

Αντίστροφα, αυτό που πολλοί αριστεριστές, θεραπευτές (therapy mongers), εκπαιδευτές ενάντια στο ρατσισμό (racism awareness trainers) και sisterizers αποκαλούν **«ανύψωση της συνείδησης»** αφορά την πρακτική της βίαιης κατεύθυνσης των ανθρώπων στην αναισθησία (unconsciousness) με ενοχοποιητικά ιδεολογικά κλομπ.

Το μονοπάτι από την αυτο - άρνηση στην αυτο - αποδοχή περνάει από το σημείο μηδέν, την πρωτεύουσα του μηδενισμού. Αυτό είναι το ανεμοδαρμένο, ακίνητο σημείο στον κοινωνικό χώρο και χρόνο, το κοινωνικό αέναο (limbo) οποίο κάποιος αναγνωρίζει ότι δεν υπάρχει καμία πραγματική ζωή στην καθημερινή του ύπαρξη. Ένας μηδενιστής γνωρίζει την διαφορά ανάμεσα στο να επιβιώνεις και στο να ζεις.

Οι μηδενιστές αντιστρέφουν την οπτική τους για τη ζωή τους και τον κόσμο. **Τίποτα δεν είναι αληθινό γι' αυτούς εκτός από τις επιθυμίες τους, τη θέληση τους να ζήσουν.** Απορρίπτουν κάθε ιδεολογία, μέσα στο μίσος τους για τις μίζερες κοινωνικές σχέσεις στην σύγχρονη κοινωνία. Απ' αυτή την ανεστραμμένη (αντεστραμμένη) οπτική βλέπουν καθαρά τον αναποδογυρισμένο κόσμο του εμπορευματικού καπιταλισμού, στον οποίο αντικείμενο και υποκείμενο αντιστρέφονται, ενώ άνθρωποι και αφηρημένες έννοιες μετατρέπονται σε **«πράγματα»**, προϊόντα προς πώληση. Βλέπουν την καθημερινή ζωή σαν ένα θεατρικό τοπίο στο οποίο **«ο καθένας έχει την τιμή του»**, ο θεός (μέσω του τηλε - ευαγγελισμού) και η ευτυχία (χάπια έκσταση) γίνονται

εάν υπάρχει μια συνεπής κατανόηση των σημερινών ιδεολογικών και κοινωνικών τεχνικών ελέγχου. Το να έχεις μια συνεπή θεωρία κάνει πιο εύκολη την εφαρμογή της στρατηγικής σου για την πραγμάτωση των επιθυμιών σου.

Θα πρέπει να έχει γίνει ξεκάθαρο ως τώρα ότι η αυτο-απομυθοποίηση και η δημιουργία της προσωπικής μας επαναστατικής θεωρίας δεν εξαφανίζει την αποξένωση μας: ο «κόσμος» με τις καπιταλιστικές οικονομικές σχέσεις να διεισδύουν σε κάθε πτυχή της ζωής συνεχίζεται και αναπαράγεται καθημερινά με την συμμετοχή και την συνδρομή δισεκατομμυρίων ανθρώπων. Αν και αυτό το κείμενο επικεντρώνεται στην δημιουργία μιας θεωρίας για τον εαυτό, αυτό δεν σημαίνει ότι υπονοούμε πως η επαναστατική θεωρία μπορεί να υπάρχει ξέχωρα από την επαναστατική πρακτική. Προκειμένου να είναι συνεπής, προκειμένου να ανοικοδομήσει αποτελεσματικά τον κόσμο, η πρακτική πρέπει να στηρίζεται στη θεωρία και η θεωρία να εφαρμόζεται στην πράξη.

Το επαναστατικό πρόγραμμα άρσης της αποξένωσης και μετασχηματισμού των κοινωνικών σχέσεων απαιτεί την ύπαρξη της θεωρίας, ως θεωρία πράξης η οποία πραγματοποιείται σ' αυτό που κάνουμε και στο πως ζούμε. Διαφορετικά η θεωρία θα εκφυλιστεί σε μια ασήμαντη ενατένιση του κόσμου και τελικά σ' ένα μηχανισμό επιβίωσης - μια διανοουμενίστικη αρματωσιά, ένας προφυλακτήρας ανάμεσα στο καθημερινό κόσμο και τον εαυτό. Και αν η επαναστατική πρακτική δεν είναι η πρακτική της επαναστατικής θεωρίας, εκφυλίζεται στην καλύτερη περίπτωση σ' ένα αλτρουϊστικό μιλιταρισμό - «επαναστατική» δραστηριότητα σαν κοινωνικό καθήκον ή ρόλος. Στην χειρότερη εκφυλίζεται σε γκαγκστερισμό.

Δεν παλεύουμε για μια συνεπή θεωρία ως αυτοσκοπό. Για μας η αξία της συνέπειας είναι το ότι διευκολύνει στην κριτική και αποτελεσματική σκέψη. Για παράδειγμα, είναι πιο εύκολη η κατανόηση των μελλοντικών εξελίξεων του κοινωνικού ελέγχου

προϊόντα, οι ραδιοσταθμοί λένε ότι σε αγαπούν, και τα καθαριστικά συμπονούν τα χέρια σου.

Καθημερινές συζητήσεις προσφέρουν ηρεμιστικά όπως *«δεν μπορείς πάντα να έχεις αυτό που θέλεις»*, *«η ζωή έχει τις χαρές και τις λύπες της»*, και άλλα κλισέ της δογματικής (σεκταριστικής) θρησκείας της επιβίωσης. Η *«κοινή λογική»* είναι απλώς ο παραλογισμός της κοινής αποξένωσης. Οι καθημερινοί άνθρωποι στερούνται (αλλά και αρνούνται στους εαυτούς τους) μια αυθεντική ζωή και αγοράζουν την αναπαράσταση μιας τέτοιας ζωής.

Οι μηδενιστές συνεχώς νοιώθουν την ανάγκη να καταστρέψουν το σύστημα που τους καταστρέφει. Δεν μπορούν να συνεχίσουν να ζουν έτσι όπως είναι. Σύντομα, οι περισσότεροι αντιλαμβάνονται ότι πρέπει να επινοήσουν ένα συμπαγές σύνολο τακτικών προκειμένου να μεταμορφώσουν τον κόσμο.

Αν όμως ένας μηδενιστής δεν αναγνωρίσει την πιθανότητα μεταμόρφωσης του κόσμου, η υποκειμενική οργή του θα κατασταλάξει σ' ένα ρόλο: αυτοκτονία, ο μοναχικός δολοφόνος, ο βάνδαλος των δρόμων, ο νεο - ντανταϊστής, ο επαγγελματίας ψυχασθενής... όλοι να αναζητούν παρηγοριά για μια ζωή νεκρού χρόνου.

Το λάθος των μηδενιστών είναι ότι δεν αντιλαμβάνονται ότι υπάρχουν άλλοι μηδενιστές με τους οποίους μπορούν να συνεργαστούν. Συνεπώς υποθέτουν ότι η συμμετοχή σε μια συλλογική προσπάθεια αυτογνωσίας είναι αδύνατη.

Αυτή η προσπάθεια συλλογικής αυτογνωσίας, η αλλαγή της ίδιας της ζωής μέσα από τον μετασχηματισμό των κοινωνικών σχέσεων μπορεί ορθά να ονομαστεί **«πολιτική»**. Ο όρος βέβαια σημαίνει επίσης μία μυθοποιημένη ξεχωριστή κατηγορία της ανθρώπινης ζωής, μια απομονωμένη ενασχόληση με τους δικούς της ειδικούς (πολιτικοί, πολιτικοί σύμβουλοι κτλ). Είναι πιθανόν (ή όχι) να ενδιαφέρεται κανείς γι' αυτό το είδος πολιτικής όπως είναι πιθανό να ενδιαφέρεται (ή όχι) για το ποδόσφαιρο, τη συλλογή γραμματοσήμων, τη μουσική ή τη μόδα. **Αυτό που οι άνθρωποι αναγνωρίζουν σήμερα ως πολιτική είναι η κοινωνική παραποίηση της προσπάθειας για μια συλλογική αυτοπραγμάτωση**· αυτό που έχει απομείνει είναι ένα θέαμα, και μια παρωδία. Και αυτό εξυπηρετεί απόλυτα τους έχοντες την εξουσία.

Η αυθεντική συλλογική αυτοπραγμάτωση είναι το επαναστατικό πρόγραμμα (project). Είναι ο συλλογικός μετασχηματισμός των κοινωνικών σχέσεων και του φυσικού κόσμου σύμφωνα με τις επιθυμίες όλων όσων συμμετέχουν.

Κατά τον ίδιο τρόπο ο όρος **«θεραπεία»** σήμερα συνήθως αναφέρεται σε απόπειρες **«βοήθειας»** στα άτομα ώστε να **«προσαρμοστούν»** στους περιοριστικούς κοινωνικούς τους ρόλους και στην κοινοτυπία της καθημερινής ζωής. **Η αυθεντική θεραπεία περιλαμβάνει το ν' αλλάξεις τη ζωή σου αλλάζοντας τη φύση της κοινωνικής ζωής. Η θεραπεία πρέπει να είναι κοινωνική αν θέλει να έχει κάποιο αποτέλεσμα. Η κοινωνική θεραπεία (η θεραπεία της κοινωνίας) και η προσωπική θεραπεία (η θεραπεία του ατόμου) είναι άρρηκτα συνδεδεμένες: η μία απαιτεί την άλλη, η καθεμία είναι απαραίτητο κομμάτι της άλλης.**

Για παράδειγμα η σημερινή κοινωνία περιμένει από εμάς να καταπιέσουμε τα πραγματικά συναισθήματα και να παίξουμε ένα

Η φύση της σύγχρονης κοινωνίας, ενωμένης παγκόσμια μέσω του καπιταλιστικού οικονομικού συστήματος της, καθιστά αναγκαία μια προσωπική θεωρία η οποία να ασκεί κριτική σε κάθε υπαρκτή μορφή **κοινωνικο - οικονομικής κυριαρχίας** (τόσο στον εταιρικό καπιταλισμό του **«ελεύθερου»** κόσμου όσο και στον κρατικό καπιταλισμό του σύγχρονου κόσμου) όπως και σε κάθε μορφή αποξένωσης (σεξουαλική πείνα, καταναγκαστική συμμετοχή στην κούρσα των ποντικών για την επιβίωση κλπ). Μ' άλλα λόγια **χρειαζόμαστε μια κριτική στο σύνολο της καθημερινής ύπαρξης από την οπτική της ολότητας των επιθυμιών μας.**

Αντίθετοι σ' αυτό το πρόγραμμα είναι όλοι οι πολιτικοί και οι γραφειοκράτες, παπάδες και γκουρού, πολεοδόμοι και αστυνομικοί, αναμορφωτές και λενινιστές, κεντρικές επιτροπές και λογοκριτές, μάνατζερ εταιρειών και караγκιόζηδες των συνδικάτων, άρρενες υπερασθενικοί και ιδεόπληκτες φεμινίστριες, ιδιοκτήτες γης και οικοκαπιταλιστές, οι οποίοι εργάζονται για να υποτάξουν τις ατομικές μας επιθυμίες σ' αυτή την χυδαία αφαίρεση: **«το κοινό καλό»** του οποίου αυτοί είναι οι υποτιθέμενοι φύλακες.

Όλοι αυτοί είναι οι δυνάμεις του παλιού κόσμου - αφεντικά, παπάδες και άλλοι αλήτες που έχουν να χάσουν κάτι αν οι άνθρωποι επεκτείνουν το παιχνίδι της επανοικειοποίησης του πνεύματος τους στην διεκδίκηση της ύπαρξης τους.

Η επαναστατική θεωρία και οι αφαιρετικής βάσης ιδεολογίες είναι εχθροί, και κάθε συνειδητοποιημένο πολιτικά άτομο το γνωρίζει αυτό.

Η διαδικασία της συνθετικής σκέψης είναι μια συνεχιζόμενη διαδικασία πρόσθεσης και τροποποίησης του τρέχοντος σώματος της προσωπικής θεωρίας καθώς και της επίλυσης των αντιθέσεων ανάμεσα στις νέες σκέψεις και τις αντιλήψεις των προηγούμενων πεποιθήσεων. Η τελική σύνθεση είναι κάτι περισσότερο από το σύνολο των μερών της.

Η συνθετική αυτή μέθοδος κατασκευής μιας θεωρίας είναι αντίθετη της εκλεκτικής μεθόδου στην οποία κάποιος συλλέγει σε μια κουρελιασμένη τσάντα τα αγαπημένα του κομματάκια από τις αγαπημένες του ιδεολογίες χωρίς ποτέ ν' αντιμετωπίζει τις επακόλουθες αντιθέσεις. Σύγχρονα παραδείγματα περιλαμβάνουν τον «*αναρχό - καπιταλισμό*», «*χριστιανό - μαρξισμό*», και τον φιλελευθερισμό γενικώς.

Εάν έχουμε διαρκώς συνείδηση του πως θέλουμε να ζούμε, μπορούμε κριτικά να οικειοποιηθούμε στοιχεία από οτιδήποτε: ιδεολογίες, πολιτισμικές κριτικές, τεχνοκράτες, κοινωνιολογικές μελέτες, ακόμα και μυστικισμό (αν και τα ενδιαφέροντα στοιχεία πιθανώς να είναι λίγα). Όλα τα σκουπίδια του παλιού κόσμου μπορούν να ελεγχθούν για χρήσιμα υλικά από αυτούς επιθυμούν να τον ξαναφτιάξουν.

ρόλο. Αυτό ονομάζεται «*κοινωνική συμμετοχή*» (πόσο αποκαλυπτικός χαρακτηρισμός). Τα άτομα ενδύονται την «*αρματωσιά του χαρακτήρα*» - κάτι σαν μεταλλικό κουστούμι που αποτελείται από την εκτέλεση του ρόλου, την προσποίηση και την απόκρυψη των προσωπικών επιθυμιών, ως άμυνα απέναντι στα άλλα άτομα.

Ο μετασχηματισμός των κοινωνικών σχέσεων και το ξεπέρασμα του παιχνιδιού των ρόλων απαιτεί την συνειδητή απόφαση των περισσότερων, αν όχι όλων, των ατόμων να αποτινάξουν αυτούς τους ρόλους και αληθινά να επικοινωνήσουν γι' αυτό η απαλλαγή από τους προσωπικούς ρόλους συνδέεται άμεσα με το τέλος του κοινωνικού ρόλου.

Η ενεργητική κριτική σκέψη σημαίνει να τοποθετήσεις την ζωή σου - όπως είναι τώρα και όπως θα ήθελες να είναι - στο κέντρο της σκέψης σου. Αυτός ο θετικός εγωκεντρισμός επιτυγχάνεται με μία συνεχή επίθεση σε εξωτερικές επιρροές, σε πλαστά θέματα (**«υποστηρίξτε τα στρατεύματά μας»**), πλαστές συγκρούσεις (π.χ. αυτές που πηγάζουν από έννοιες τύπου φυλετικής **«ανωτερότητας»**), πλαστές ταυτότητες (**«Αμερικάνος»**, **«πατριώτης»**, **«καθολικός»**, **«λευκός χριστιανός»**), πλαστές διχοτομήσεις (**«οικονομική επιβίωση»** εναντίον **«ενός καθαρού περιβάλλοντος»**) οι οποίες διαπερνούν την κοινωνική ζωή.

Οι άνθρωποι εμποδίζονται στην ανάλυση της βασικής φύσης, της ολότητας της καθημερινής ζωής, από την εστίαση των Μ.Μ.Ε. - συμπεριλαμβανομένων των καταναλωτικών ερευνών και των σφυγμομετρήσεων της κοινής γνώμης - σε απλές λεπτομέρειες: θεαματικές ασημαντότητες, ψεύτικες διαμάχες και γελοία σκάνδαλα. Είστε υπέρ ή κατά των συνδικαλιστικών σωματείων, των πυραύλων Κρουζ, των ταυτοτήτων; Ποιά η γνώμη σας για τα μαλακά ναρκωτικά, το τζόγκινγκ, τα UFO, την σταδιακή φορολόγηση, την τελευταία εγχείριση μύτης του Μάϊκλ Τζάκσον, τις σεξουαλικές σχέσεις της βασιλικής οικογένειας;

Πρόκειται για παρακάμψεις, πλαστά θέματα. Το μόνο ζήτημα για μας είναι το πώς ζούμε. Ένα παλιό εβραϊκό γνωμικό λέει: **«αν έχεις μόνο δύο επιλογές, διάλεξε την τρίτη»**. Παρακινεί τους ανθρώπους να ψάξουν για νέες προοπτικές. Μπορούμε να διακρίνουμε την κατασκευή πλαστών διχοτομιών ψάχνοντας γι' αυτή την τρίτη επιλογή.

Η συναίσθηση της τρίτης επιλογής επιτρέπει την άρνηση της επιλογής ανάμεσα σε δύο υποτιθέμενα αντίθετες αλλά όμοια αποκρουστικές πιθανότητες οι οποίες παρουσιάζονται σε μας ως οι μόνες πιθανές επιλογές. Στην απλούστερη μορφή της η συνείδηση της **«τρίτης επιλογής»** εκφράζεται από τον άνθρωπο που δικάζεται για ένοπλη ληστεία και ερωτάται: **«δηλώνεις**

Κάθε διαδρομή προς την απομυθοποίηση του εαυτού μας πρέπει να αποφύγει το δίδυμο τέλμα της απολυταρχίας και του κυνισμού.

Η απολυταρχία εκφράζει την ολοκληρωτική αποδοχή ή άρνηση του συνόλου των συστατικών συγκεκριμένων ιδεολογιών, ή τελικά κάθε συνόλου ιδεών ή εννοιών. Ένας οπαδός της απολυταρχίας δεν μπορεί να διακρίνει καμιά άλλη επιλογή εκτός από την πλήρη αποδοχή ή άρνηση. Βλέπει τα πράγματα καθαρά σαν σωστό ή λάθος. Περιπλανιέται ανάμεσα στα ράφια του ιδεολογικού σουπερμάρκετ ψάχνοντας για το ιδανικό εμπόρευμα, και το αγοράζει έτοιμο, κονσέρβα. Αλλά το ιδεολογικό σουπερμάρκετ - όπως κάθε σουπερμάρκετ - είναι χρήσιμο μόνο για πλιάτσικο. Είναι πιο πρακτικό για μας να μετακινούμαστε ανάμεσα στα ράφια, να σκίζουμε τα πακέτα, να παίρνουμε ότι δείχνει αυθεντικό και χρήσιμο και να πετάμε τα υπόλοιπα.

Ο κυνισμός αποτελεί αντίδραση σ' ένα κόσμο που κυριαρχείται από την ιδεολογία και την **«ηθικότητα»**. Αντιμέτωπος με αλληλοσυγκρουόμενες ιδεολογίες, ο κυνικός λέει **«χολέρα και στα δύο σας τα σπύια να πέσει»**. Ο κυνικός είναι τόσο καταναλωτής όσο και ο απολυταρχικός, αλλά επίσης έχει εγκαταλείψει την σκέψη ότι υπάρχει ελπίδα να βρεθεί το ιδανικό εμπόρευμα.

άτομα βρισκόμαστε κλειδωμένοι στο ρόλο του *«εκμεταλλευτή»* ακριβώς όπως οι άλλοι είναι κλειδωμένοι στο ρόλο του *«εκμεταλλευόμενου»*. Έχουμε ένα ρόλο και πολύ μικρή δύναμη να τον αλλάξουμε, τουλάχιστον ατομικά. Γι' αυτό το λόγο απορρίπτουμε την πλαστή επιλογή ανάμεσα στο *«θυσία ή εγωισμός»*, με το να ζητούμε την καταστροφή του παγκόσμιου κοινωνικού συστήματος του οποίου η ύπαρξη μας επιβάλλει αυτή την επιλογή. Ψευδοδιορθώνοντας το σύστημα, ή προσφέροντας συμβολικές θυσίες, ή ζητώντας *«λιγότερο εγωισμό»* απλά δεν κάνουμε τίποτα. Οι φιланθρωπίες και οι αναμορφωτές δεν πηγαίνουν ποτέ πέρα από τις πλαστές επιλογές τύπου *«θυσία ή εγωισμός»* - αλλά αν είναι να επέλθει μια αληθινή κοινωνική πρόοδος πρέπει όλοι εμείς να πάμε πέρα απ' αυτές.

Αυτοί που έχουν την εξουσία συνεχώς χρησιμοποιούν τέτοιες παραποιήσεις για να μας αποπροσανατολίσουν και να μας αποδυναμώσουν. Διαδίδοντας μύθους όπως *«αν όλοι μοιράσουμε τα πάντα δεν θα υπάρχουν αρκετά για όλους»* προσπαθούν να αρνηθούν την ύπαρξη κάθε αληθινής επιλογής και να κρύψουν από εμάς το γεγονός ότι οι υλικές προϋποθέσεις για την κοινωνική επανάσταση ήδη υπάρχουν.

ένοχος ή αθώος;». *«Είμαι πεινασμένος και άνεργος»* απαντά. Μιά πιο θεωρητική, αλλά το ίδιο κλασσική απεικόνιση αυτής της συνείδησης είναι η άρνηση να επιλέξεις ανάμεσα στην εταιρική καπιταλιστική άρχουσα τάξη της δύσης και στην κρατική καπιταλιστική άρχουσα τάξη αυτού που απέμεινε από το ανατολικό μπλοκ. Το μόνο που χρειάζεται να κάνουμε είναι να κοιτάσουμε τις βασικές κοινωνικές σχέσεις παραγωγής στις Η.Π.Α. και την Ευρώπη από την μία, και από την άλλη την Κίνα, τη Β. Κορέα, την Κούβα, ώστε να διακρίνουμε πως ουσιαστικά είναι ίδιες: εκεί, όπως και εδώ, η μεγάλη πλειοψηφία δουλεύει για ένα μεροκάματο ή ένα μισθό, με αντάλλαγμα τον έλεγχο πάνω στην εργασία τους, έλεγχο στο τι παράγουν και πως το παράγουν. Βέβαια, αυτό που οι άνθρωποι παράγουν τόσο σε ανατολή όσο και σε δύση ξαναπωλείται σε αυτούς με τη μορφή εμπορεύματος.

Στη δύση η υπεραξία ή η αξία που παράγεται πέρα και πάνω από την αξία των εργατικών μισθών, είναι ιδιοκτησία της διοίκησης της επιχείρησης και των μετόχων, οι οποίοι συντηρούν το θέαμα του εσωτερικού ανταγωνισμού. Στην ανατολή η υπεραξία αποτελεί ιδιοκτησία της κρατικής γραφειοκρατίας, η οποία δεν επιτρέπει τον εσωτερικό ανταγωνισμό. Μεγάλη διαφορά.

Όπως τα πλαστά ζητήματα και οι ψεύτικες συγκρούσεις που προαναφέρθηκαν, οι πλαστές ερωτήσεις χρησιμοποιούνται ώστε να μας αποσπάσουν από τη ζωή του σήμερα, από το να βλέπουμε την ολότητα της ύπαρξης. Ένα παράδειγμα είναι η ανόητη ερώτηση που συνήθως τίθεται για να αρχίσει μια συζήτηση: *«Ποιά είναι η δική σου φιλοσοφία για τη ζωή;»*. Σου θέτει μια αφηρημένη έννοια της *«ζωής»* η οποία δεν έχει καμία σχέση με την πραγματική ζωή, γιατί ακριβώς αγνοεί ότι το *«βίωμα»* είναι ότι ακριβώς κάνουμε στην παρούσα στιγμή, και η *«φιλοσοφία»* μας απέναντι στη ζωή αποκαλύπτεται ξεκάθαρα από τις πράξεις μας.

Οι πλαστές ταυτότητες είναι ίσως η πιο δραστική μορφή μυθοποίησης. Καθώς απουσιάζει η πραγματική κοινότητα, οι άνθρωποι προσκολλώνται σε κάθε είδους κίβδηλες κοινωνικές ταυτότητες, ατενίζουν και αναλαμβάνουν μία τεράστια γκάμα ρόλων που παρουσιάζονται σ' αυτούς στο σχολείο, την εκκλησία

και ιδιαίτερα στα ψυχαγωγικά Μ.Μ.Ε.. Αυτές οι κοινωνικές ταυτότητες μπορεί να είναι εθνικές (Αμερικανός, Ιταλός), τοπικιστικές (Νεοϋορκέζος), εθνικιστικές (πατριώτης), σεξουαλικές (γκέϊ), πολιτισμικές (οπαδός του ΠΑΟ, ροκάς), και ούτω καθ' εξής, αλλά όλες προέρχονται από μια κοινή επιθυμία για σύνδεση, για την αίσθηση του ανήκειν.

Φανερά το να αισθάνεσαι **«μαύρος»** είναι μια πιο πραγματική ταυτότητα από το να είσαι **«οπαδός του Π.Α.Ο.»**, αλλά πέρα από ένα σημείο μια τέτοια ταυτότητα εξυπηρετεί την απόκρυψη της πραγματικής θέσης κάποιου μέσα στην κοινωνία για ν' αναγνωρίσεις την πραγματική θέση πρέπει να αρνηθείς τις πλαστές ταυτότητες, πλαστές συγκρούσεις και πλαστές διχοτομίες και ν' αρχίσεις τοποθετώντας τον εαυτό σου στο κέντρο. Από εκεί μπορείς να εξετάσεις την υλική βάση της ζωής σου, ξεγυμνωμένη από κάθε μυθοποίηση.

Ένα παράδειγμα: έστω ότι θέλεις ένα ποτήρι καφέ από το μηχανήμα όταν είσαι στη δουλειά. Πρώτα υπάρχει ένα ποτήρι καφές αυτό εμπλέκει τους εργάτες στην φυτεία καφέ, αυτούς στη φυτεία ζάχαρης και στη διύλιση, αυτούς στο χαρτεργοστάσιο κ.ο.κ. Μετά είναι οι εργάτες που κατασκεύασαν τα ξεχωριστά κομμάτια της μηχανής και αυτοί που τα συναρμολόγησαν. Μετά αυτοί που εξόρυξαν το σίδηρο και το βωξίτη, σμίλεψαν το ατσάλι και δούλεψαν για την ηλεκτρική παροχή που θέτει σε λειτουργία το μηχανήμα. Μετά όλους τους εργάτες που μετέφεραν τον καφέ, τα κύπελλα και την μηχανή. Μετά τους υπαλλήλους, τους γραμματείς και τους εργαζόμενους στην επικοινωνία που συντόνισαν την παραγωγή και την μεταφορά. Τέλος έχεις όλους τους εργάτες που παρήγαγαν κάθε άλλο είδος απαραίτητο για να επιβιώσουν οι άλλοι. Αυτοί οι συνειρμοί σου δίνουν την άμεση υλική σχέση σου με εκατομμύρια ανθρώπων, στην πραγματικότητα με την αχανή πλειοψηφία του παγκόσμιου πληθυσμού. Αυτοί παράγουν την ζωή σου και εσύ βοηθάς ώστε να παραχθεί η δική τους. Σ' αυτή την οπτική όλες οι κατασκευασμένες συλλογικές ταυτότητες και τα συμφέροντα των ομάδων φαντάζουν ασήμαντα. Φαντάσου τον πιθανό εμπλουτισμό της ζωής τους η οποία προς το παρόν είναι

κλειδωμένη στην διαταραγμένη δημιουργικότητα εκατομμυρίων εργατών, συγκρατημένη από τις απαρχαιωμένες και εξαντλητικές μεθόδους παραγωγής, καταπιgniμένη από την απουσία ελέγχου πάνω στην ίδια τους την παραγωγικότητα, δεμένη στον παράλογο ορθολογισμό της συσσώρευσης κεφαλαίου που στρέφει τον ένα ενάντια στον άλλο και καθιστά την ζωή ένα τρελό αγώνα για οικονομική επιβίωση. Εδώ αρχίζουμε να ανακαλύπτουμε μια πραγματική κοινωνική ταυτότητα - στους ανθρώπους που αγωνίζονται για να επανακτήσουν τον έλεγχο της ζωής τους, εκεί βρίσκουμε τον εαυτό μας.

Αυτοί που έχουν νομιμοποιημένο από το πολιτικό και οικονομικό status συμφέρον συνεχώς μας παρουσιάζουν πλαστές επιλογές, επιλογές δηλαδή μέσα από τις οποίες μπορούν να διατηρήσουν την εξουσία τους (ψήφισε δημοκρατικούς, ψήφισε ρεπουμπλικάνους - πάντως ψήφισε). Συνεχώς μας ζητούν να επιλέξουμε μια πλευρά σε ψεύτικες συγκρούσεις. Κυβερνήσεις, εταιρείες, πολιτικά κόμματα και προπαγανδιστές κάθε είδους μας παρουσιάζουν επιλογές που δεν είναι αληθινές επιλογές. **Μας δίνεται η ψευδαίσθηση της επιλογής, όσο όμως οι έχοντες την εξουσία ελέγχουν το ποιές θα είναι αυτές οι επιλογές («επιλογές» τις οποίες αντιλαμβανόμαστε ως τις μόνες εναλλακτικές), θα ελέγχουν επίσης και το αποτέλεσμα των «αποφάσεων» μας.**

Οι νεοθηκολόγοι αρέσκονται στο να λένε σε όσους από εμάς ζούμε στη δύση το πως πρέπει να **«κάνουμε θυσίες»**, πως **«εκμεταλλευόμαστε»** τα πεινασμένα παιδιά του τρίτου κόσμου. Η επιλογή που μας δίνεται είναι ανάμεσα σ' ένα θυσιαστικό αλτρουισμό ή σ' ένα στενό ατομισμό (οι φιλανθρωπικοί οργανισμοί εξαγγυώνουν την ενοχή που προέρχεται απ' αυτούς τους συλλογισμούς). Ναι, ζώντας στην πλούσια, σπάταλη δύση πράγματι εκμεταλλευόμαστε τους φτωχούς του τρίτου κόσμου - αλλά όχι προσωπικά, όχι εσκεμμένα. Μπορούμε να κάνουμε κάποιες αλλαγές στη ζωή μας, μπούκοτάζ, θυσίες, αλλά το αποτέλεσμα είναι οριακό. Κατανοούμε την πλαστή σύγκρουση που μας παρουσιάζεται όταν διαπιστώσουμε ότι κάτω από το παγκόσμιο κοινωνικο-οικονομικό σύστημα εμείς ως

